

DOLOMITY NA FERRATACH

Część 1 - Ampezzane, Fanes, Sella, Puez-Odle

PRZEWODNIK

Katarzyna i Lech Dutkiewicz

DOLOMITY NA FERRATACH

Przewodnik - część 1

Ampezzane, Fanes, Sella, Puez-Odle

Choć wszelkie prawa są zastrzeżone, to **autorzy wyrażają zgodę na kopiowanie stron niniejszego przewodnika, drukowanie mappek, odręczne dodawanie uwag i zaginanie rogów kartek w najciekawszych miejscach oraz na wszelkie inne czynności podejmowane w celu czerpania przyjemności z uroków Dolomitów i rozpowszechniania dążenia do tego samego wśród przyjaciół, znajomych i wszystkich osób spotkanych na trasie ferrat**. Jednakże wszelkie komercyjne wykorzystanie, a w szczególności: reprodukcja, kopiowanie w urządzeniach przetwarzania danych oraz odtwarzanie w jakiegokolwiek formie i wykorzystywanie w wystąpieniach publicznych, również częściowe, jest możliwe tylko za zezwoleniem autorów.

Wyrażając zgodę na swobodne korzystanie z tego przewodnika, jednocześnie ostrzegamy. Dolomity to bardzo wysokie góry, większe i wyższe niż nasze Tatry, tam oprócz przyjemności zawsze czai się niebezpieczeństwo. Rozważnie korzystajcie z tej książki, pamiętajcie – w góry zawsze idziecie na własną odpowiedzialność, a autorzy i wydawnictwo nie biorą żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w tej publikacji. Choć dołożyliśmy wszelkich starań, by zawarte w niej informacje były rzetelne i jak najbardziej kompletne, to zmienna pogoda, działania ludzi, a czasem coś zupełnie nieprzewidywalnego powodują, że napotkana na trasie rzeczywistość może odbiegać od opisów tras z przewodnika.

Katarzyna i Lech Dutkiewicz

Projekt graficzny
Maja Detlaf

14	Spis ferrat	86	VIA FERRATY
20	DOLOMITY	88	Określenia użyte w opisach ferrat
23	Geografia, geologia, fauna i flora	94	Gruppo del Sella e del Sassolungo
24	Warto wiedzieć i zobaczyć	178	Dolomiti Ampezzane
28	Wino i jedzenie	184	Gruppo delle Tofane
33	Języki Dolomitów i Południowego Tyrolu	294	Gruppo del Cristallo e Pomagagnon
34	Historia regionu	336	Gruppo del Sorapiss
38	Historia ferrat	382	Gruppo di Fanes
48	Hotele, schroniska i schrony górskie	430	Passo Falzarego
		504	Puez-Odle
54	ABC FERRAT	561	Słownik wyrazów przydatnych na ferratach
56	Wyposażenie na ferraty	564	Skorowidz ferrat
63	Technika wspinania na ferratach	566	Bibliografia
72	Oznaczenia tras w Dolomitach		
75	Bezpieczeństwo i zagrożenia		
85	Podstawowe zasady zachowania na ferratach		

strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
94	Gruppo del Sella e del Sassolungo				
102	Via ferrata Piz da Lech de Boè	C/D	4 godz.	400 m	1
108	Via ferrata Vallon e Sentiero attrezzato Lichtenfels	C	4 godz. 45 min	800 m	2
118	Via ferrata Brigata Tridentina	C	5 godz.	630 m	3
126	Via ferrata delle Meisules	C/D	8 godz. 30 min	1300 m	4
136	Via ferrata Col Rodella	C/D	2 godz. 30 min	350 m	5
142	Via ferrata Oskar Schuster	B/C	6 godz. 30 min	800 m	6
150	Via ferrata Forcella Sassolungo	C	1 godz. 50 min	170 m	7
154	Via attrezzata Cesare Piazzetta	D	7 godz.	1250 m	8
162	Via ferrata delle Trincée	D	4 godz. 20 min	600 m	9
170	Via ferrata Koburgerweg i Via ferrata del Piz Boè	A/B	8 godz.	1200 m	10

strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
184	Gruppo delle Tofane				
192	Via ferrata Giovanni Lipella	C/D	8 godz. 30 min	1550 m	11
202	Scala del Minighel	B/C	6 godz. 30 min	1060 m	12
210	Grotta di Tofana	B	2 godz. 15 min	360 m	13
216	Sentiero attrezzato Astaldi	A	1 godz. 50 min	190 m	14
222	Ferraty Tofana di Mezzo	D	6 godz. 45 min	1400 m	15, 16, 17
232	Via ferrata Giuseppe Olivieri	C/D	4 godz. 30 min	700 m	15
240	Via ferrata Gianni Aglio	D	1 godz.	200 m	16
246	Via ferrata alla Tofana di Mezzo	C	1 godz. 30 min	340 m	17
252	Sentiero attrezzato Giuseppe Olivieri	B	2 godz. 45 min	370 m	18
260	Via ferrata Ra Bujela	C	1 godz. 15 min	160 m	19
266	Via ferrata Ra Pegna	B	1 godz. 15 min	150 m	20
272	Via ferrata Formenton	B/C	4 godz. 30 min	260 m	21
280	Via ferrata Ettore Bovero al Col Rosa	C/D	5 godz. 30 min	950 m	22
286	Vie ferrate Cascate Rio di Fanes	B	4 godz.	500 m	23

strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
294	Gruppo del Cristallo e Pomagagnon				
302	Sentiero Ivano Dibona	B	7 godz.	1100 m	24
310	Via ferrata Marino Bianchi	C/D	2 godz. 30 min	1000 m	25
318	Via ferrata Renè de Pol	B/C	7 godz. 30 min	1150 m	26
324	Via ferrata Michielli Strobel	C	5 godz.	940 m	27
330	Sentiero attrezzato Zumeles – Terza Cengia	A/B	5 godz. 15 min	1050 m	28
336	Gruppo del Sorapiss				
346	Giro del Sorapiss	C	17 godz. 30 min	3500 m	29, 30, 31
352	Via ferrata Francesco Berti i Cengia del Banco	C	9 godz.	1900 m	29
360	Via ferrata Alfonso Vandelli	B/C	5 godz.	1270 m	30
368	Sentiero attrezzato Minazio	A	5 godz. 45 min	930 m	31
374	Via ferrata Sci Club 18	D	4 godz.	630 m	32

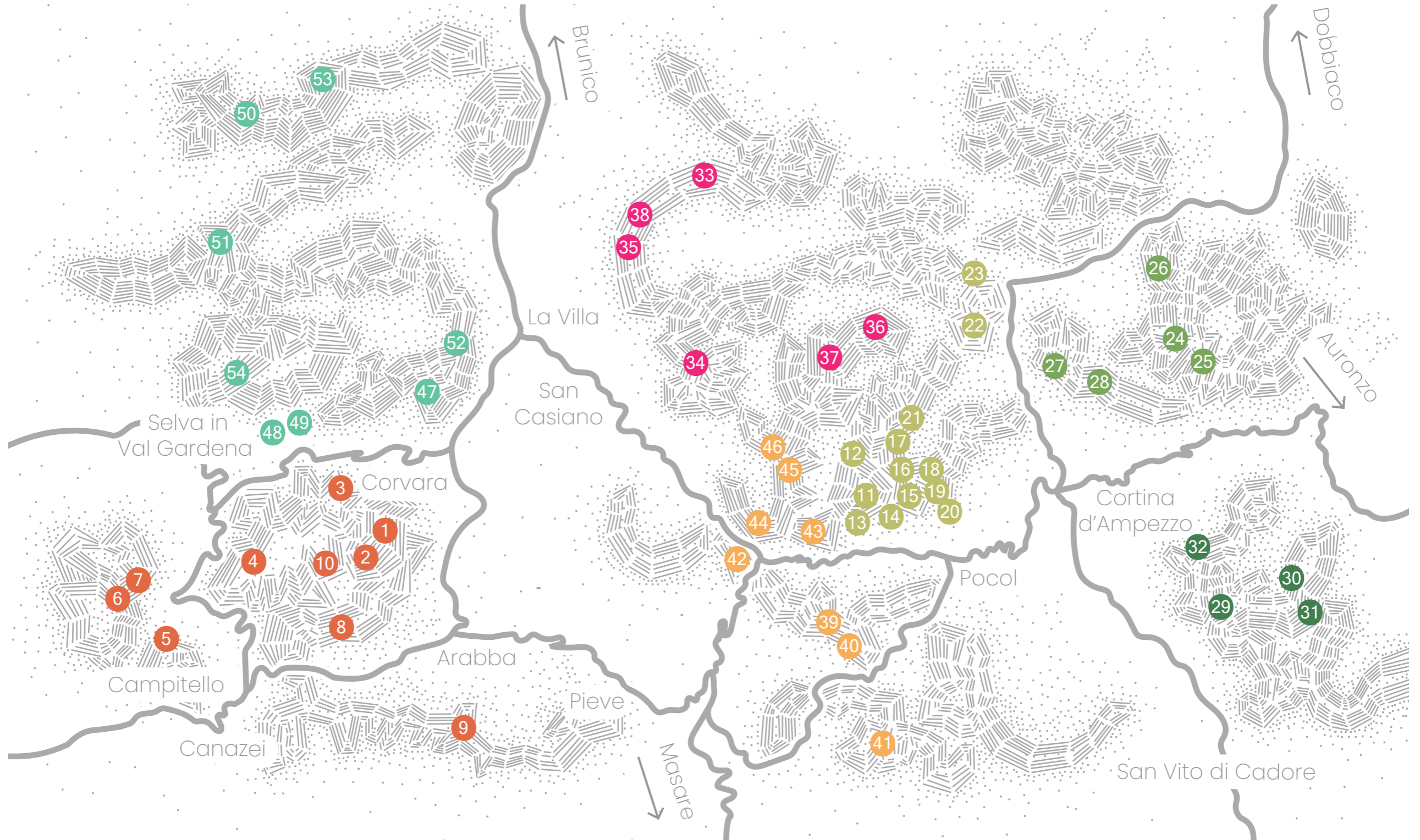
strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
382	Gruppo di Fanes				
390	Via ferrata Sasso delle Nove	B/C	5 godz.	990 m	33
398	Sentiero attrezzato Tru Dolomieu	B	8 godz. 30 min	1400 m	34
406	Sentiero attrezzato Sasso della Croce e Sasso delle Dieci	B/C	8 godz. 30 min	1100 m	35, 38
414	Sentiero attrezzato Vallon Bianco	A	8 godz. 30 min	1300 m	36
422	Via ferrata Furcia Rossa	C	8 godz. 30 min	1350 m	37

strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
430	Passo Falzarego				
440	Via ferrata Averau	A/B	2 godz. 50 min	400 m	39
448	Via ferrata Ra Gusela	A	4 godz.	690 m	40
456	Sentiero Monte Cernerera	A/B	3 godz.	550 m	41
462	Via ferrata Sottotenente Fusetti	B/C	2 godz. 15 min	450 m	42
470	Via ferrata degli Alpini	C/D	3 godz. 15 min	580 m	43

strona		trudność	przejście	suma podejść	trasa
478	Sentiero del Kaiserjäger e Galleria del Lagazuoi	A	4 godz. 30 min	700 m	44
486	Via ferrata Cesco Tomaselli	D	4 godz. 45 min	650 m	45
494	Cengia Veronesi	B	5 godz. 40 min	1000 m	46
504	Puez-Odle				
514	Via normale Sassongher	A/B	6 godz.	1060 m	47
520	Via ferrata Cir V	B/C	1 godz. 45 min	230 m	48
526	Via ferrata Gran Cir	A	2 godz. 30 min	450 m	49
532	Via ferrata in memoriam Günther Messner	A/B	8 godz.	1460 m	50
540	Via ferrata Sass Rigais	B/C	8 godz.	1080 m	51
548	Via ferrata Les Cordes	C	2 godz. 10 min	270 m	52
554	Sentiero attrezzato al Sass de Putia	A	5 godz. 45 min	900 m	53
	Via ferrata Pertini		zamknięta		54

Idź do witryny i KUP PRZEWODNIK

DOLOMITY

Geografia, regiony, geologia, fauna, flora, warto wiedzieć i zobaczyć, wino i jedzenie, języki Dolomitów, historia regionu, historia ferrat, hotele, schroniska i biwaki górskie.

Ra Gusela w ostatnich promieniach listopadowego słońca

WARTO WIEDZIEĆ I ZOBACZYĆ

MMM – Messner Mountain Museum

Messner Mountain Museum jest unikalnym projektem sześciu muzeów³, stworzonym przez pochodzącego z Południowego Tyrolu Reinholda Messnera, znanego alpinistę i himalaistę, pierwszego zdobywcę wszystkich 14 ośmiotysięczników i Korony Ziemi bez wspomagania się tlenem z butli.

MMM to koncept muzeów umiejscowionych w rodzinnych stronach Messnera – pięciu w Południowym Tyrolu i jednego w sąsiednim Belluno – które przedstawiają różne aspekty tematyki górskiej, odmienne oblicza gór, kulturę i religię ludów żyjących w górach i dokumentują 250 lat historii alpinizmu. Reinhold Messner powiedział, że chce za ich pomocą przekazać ludziom chociaż cząstkę swojej fascynacji górami, a każde z nich ma być dla zwiedzających podobnym przeżyciem jak wyprawa w góry. Na nas wywarły wrażenie mistycyzmu, duchowości, wypełnienia wiarą i uporem ludzi gór. Pokazały nam kruchość człowieka w starciu z ich potęgą, poznawanie granic niemożliwego.

Każde z tych muzeów ma nieco inny charakter, na co wpływają zarówno tematyka wystaw, jak i niezwykle miejsca, w których są one zlokalizowane. Są to odrestaurowane we współpracy z wybitnymi architektami zamki oraz forty sprzed pierwszej wojny światowej, ale także – jak w przypadku ostatniego z otwartych muzeów, MMM Coronas – wzniesione od podstaw nowoczesne, śmiałe architektonicznie budynki.

O MMM Coronas Messner mówi, że to jego piętnasty ośmiotysięcznik. Usytuowany jest na plateau szczytu Kronplatz (2275 m), popularnego centrum narciarskiego. Budynek zaprojektowała Zaha Hadid, wybitna i niezwykle śmiała architektka, która na Kronplatcu stworzyła obiekt o nowoczesnej, a jednocześnie genialnie wpisującej się w otoczenie formie. Awangardowa betonowa bryła została wbudowana w górę, a barwą, kształtem i surowością idealnie się w nią wkomponowuje. Budynek z jednej strony stwarza wrażenie potęgi i nienaruszalności, z drugiej zaś lekkości – uzyskano ją dzięki tarasom widokowym zawieszonym nad przepaścią, z których roztacza się piękna panorama Dolomitów.

³ Szczegółowe informacje o całym projekcie można znaleźć na stronie www.messner-mountain-museum.it.

Muzea pierwszej wojny światowej

W Dolomitach jest wiele miejsc żywo przypominających o Grande Guerra, jak nazywa się I wojnę światową. Jej historia jest pielęgnowana ku pamięci tych, którzy zginęli, i przestrodze dla kolejnych pokoleń. Podczas wędrówek górskich można natknąć się na ruiny zabudowań z tamtego okresu: pozostałości szpitali, schronów, wykutych w skałach transzei czy siedzib dowództwa. Niektóre z tych miejsc przekształcono w muzea na otwartym powietrzu, jak to przy Cinque Torri czy sztolnie i zabudowania na zboczu Lagazuoi (o czym piszemy przy Sentiero del Kaiserjäger e Galleria del Lagazuoi). Resztę pozostawiono w spokoju jako milczące świadectwa, jak na przykład okopy wokół masywu Sass de Stria (opisane we wstępie do rozdziału *Passo Falzarego*). Warto odwiedzić też Museo della Grande Guerra przy Passo Valparola, mieszczące się w starym forcie. Ofiary upamiętnionego w nim konfliktu pochowane są na wielu cmentarzach w całych Dolomitach, ale dwa miejsca szczególnie przykuwają uwagę – monumentalne mauzoleum przy Passo Pordoi wzniesione w kształcie cytadeli oraz wojskowy pomnik Pocol (Sacratio militare di Pocol) nieco na zachód od Cortiny, stojący u stóp Tofany di Mezzo i górujący nad okolicznymi świerkami i modrzewiami. Pochowano w nim prawie 10 tysięcy włoskich żołnierzy. Dojechać tam można drogą z Cortiny d'Ampezzo w kierunku Passo Falzarego. W miejscowości Pocol z głównej drogi należy zjechać w prawo.

Więcej o historii Tyrolu i regionu można przeczytać w rozdziale *Historia regionu*.

Museum Ladin

Ladyńskie Muzeum Krajowe znajduje się w miejscowości San Martin de Tor (San Martino in Badia) w zamku Thurn (Schloss Thurn). Przedstawia ono historię, kulturę i język Ladynów, rdzennej ludności retoromańskiej mieszkającej w pięciu dolinach Dolomitów. Posługują się oni językiem ladyńskim (ladin), który obok niemieckiego i włoskiego jest językiem urzędowym na tym obszarze, nauczonym w szkołach i będącym podstawowym językiem w codziennej komunikacji. Ladynowie to dumny naród, kultywujący własne zwyczaje, tradycję i sztukę, której ważnym elementem jest symbioza człowieka i natury.

Więcej o Ladynach i językach Dolomitów można przeczytać w rozdziale *Języki Dolomitów i Południowego Tyrolu*.

Sanktuarium Santa Croce

Sanktuarium to znajduje się u podnóża szczytu Sasso della Croce, o którym pierwsze wzmianki sięgają XV wieku. Nieco więcej piszemy o nim przy opisie wycieczki na Sentiero Sasso della Croce w Gruppo di Fanes.

Abbazia di Novacella (Neustift)

To największy kompleks klasztorny w Tyrolu. Budynek sakralny został założony w 1142 roku, początkowo służył jako hospicjum i dom pielgrzyma. Obecnie przynależą do niego rozległe tereny obejmujące łąki i lasy, a także duży ogród owocowo-warzywny, winnica i winiarnia. Abbazia słynie z dobrej jakości win, przede wszystkim białych z odmian sylvaner, grüner vetliner, müller thurgau, pinot grigio czy kerner. Na miejscu jest sklep, w którym można kupić wina, zioła i inne wyroby opactwa.

Z lewej strony: Okno i taras widokowy wychodzący z wnętrza góry – Messner Mountain Museum usytuowane jest na rozległym plateau szczytu Kronplatz

Na następnej stronie: Widok ze szczytu Seceda na jej zachwycającą grań i grupę Odle w wieczornych promieniach słońca

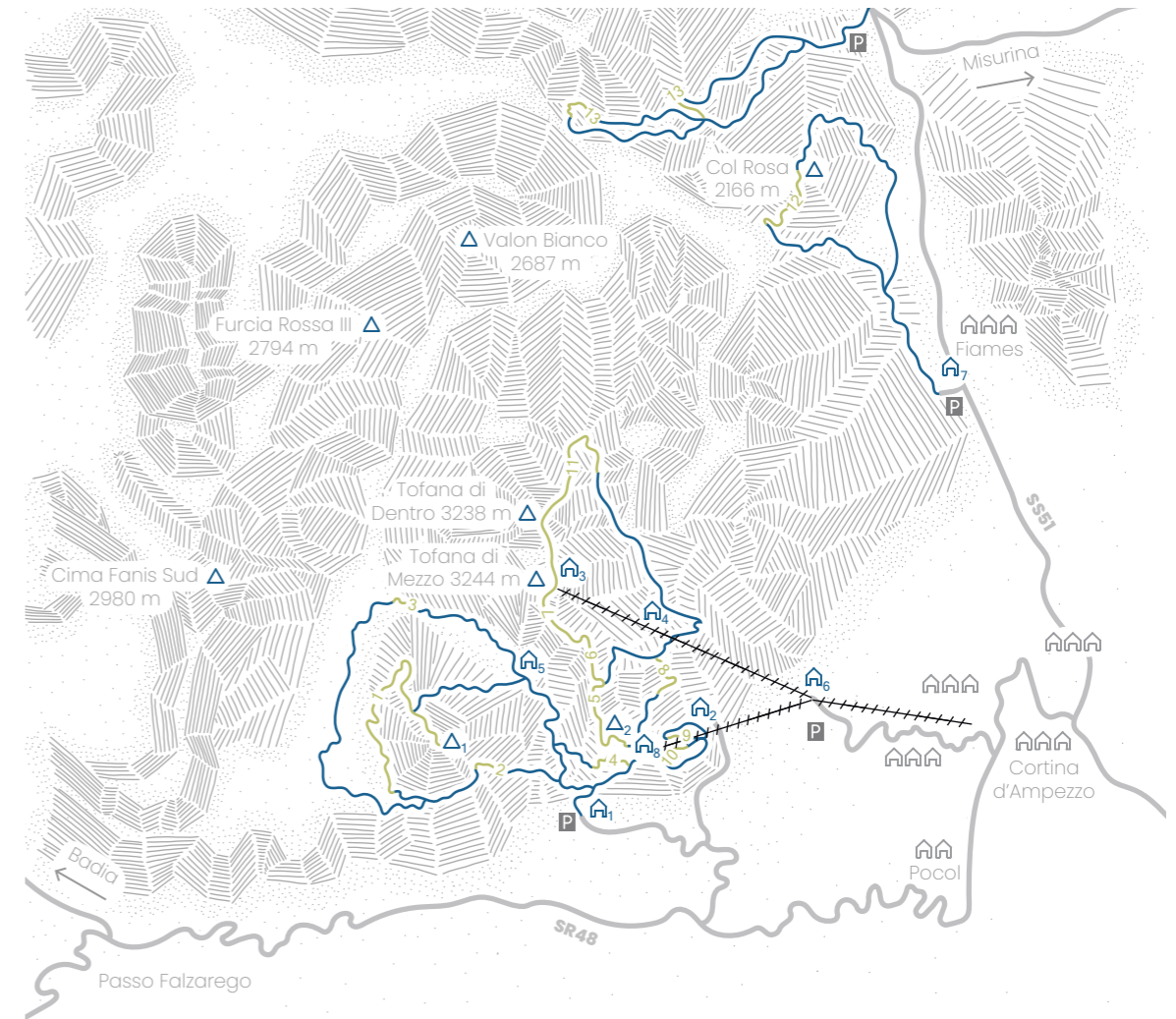

DOLOMITI AMPEZZANE

Dolomiti Ampezzane to siedziba wielkich gwiazd Dolomitów. Tofana di Rozes, Tofana di Mezzo, Tofana di Dentro, Cinque Torri, Monte Cristallo, Sorapiss, Croda da Lago...

Spiętrzone warstwy skalne Tofany di Mezzo widoczne z trasy Ferraty Formenton

Mapka obszaru Gruppo delle Tofane

- 1• Via ferrata Giovanni Lipella
- 2• Grotta di Tofana
- 3• Scala del Minighel
- 4• Sentiero attrezzato Astaldi
- 5• Via ferrata Giuseppe Olivieri
- 6• Via ferrata Gianni Aglio
- 7• Via ferrata alla Tofana di Mezzo
- 8• Sentiero attrezzato Giuseppe Olivieri

- 9• Via ferrata Ra Bujela
- 10• Via ferrata Ra Pegna
- 11• Via ferrata Formenton
- 12• Via ferrata Ettore Bovero di Col Rosa
- 13• Vie ferrate Cascate Rio di Fanes
- 1• Rifugio Angelo Dibona 2037 m
- 2• Rifugio Duca d'Aosta 2098 m
- 3• Bar Cima Tofana 3200 m
- 4• Rifugio Ra Valles 2470 m

- 5• Rifugio Giusani 2580 m
- 6• Pié Tofana 1675 m
- 7• Camping Olympia 1290 m
- 8• Rifugio Pomedes 2303 m
- 1• Tofana di Rozes 3225 m
- 2• Punta Anna 2731 m
- +• Kolejki i wyciągi
- P• Parking

Z lewej strony: Niczym w antycznym pałacu potężne filary podtrzymują tarasy i schody na trasie Ferraty Formenton

Na następnej stronie: Łatwa półka na początku Ferraty Gianni Aglio zupełnie nie zapowiada trudności zaczynających się zaraz za rogim

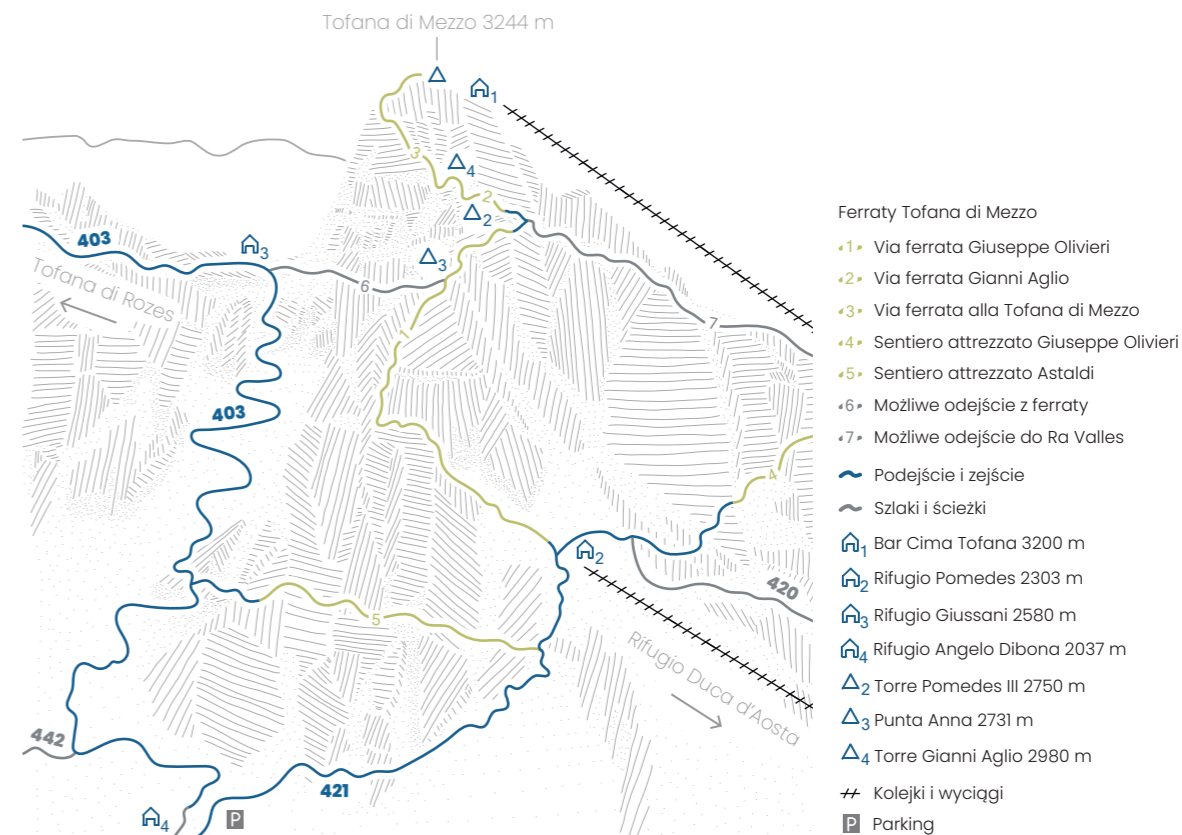
FERRATY TOFANA DI MEZZO

wysięk	1 2 3 4
widowskowość	1 2 3 4
zabezpieczenie	1 2 3 4
trudność	D
przejście	6 godz. 45 min
podejście	1 godz.
wspinaczka	5 godz. 45 min
zejście	kolej gondolowa
suma podejść	1400 m
wspinaczka	1000 m
orientacja	S
termin	VII - VIII
mapa	Tabacco 03
długość	4,5 km

szczyt	Tofana di Mezzo 3244 m
położenie	Gruppo delle Tofane
jedzenie	Rifugio Angelo Dibona 2037 m Rifugio Pomedes 2303 m

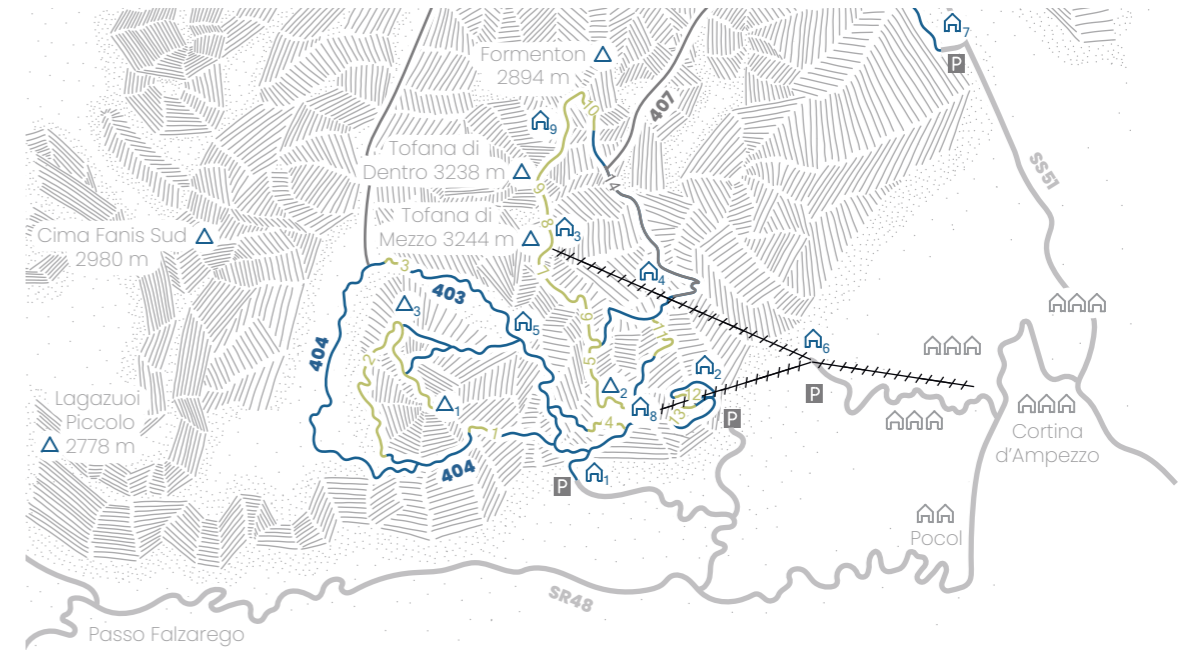
Tofana di Mezzo, czyli środkowy wśród trzech wierzchołków Tofan, jest piątym pod względem wysokości szczytem Dolomitów¹. Wyższe są tylko widoczne niedaleko Punta Penia (należąca do masywu Marmolady) oraz Antelao. Jako pierwszy na tym szczycie stanął Paul Grohmann wraz z przewodnikiem Francesco Lacedellim 29 sierpnia 1863 roku. Na tę najwyższą w grupie Tofan można się dostać na wiele sposobów – jako pierwszą opiszemy najpopularniejszą i jednocześnie najtrudniejszą żelazną drogę w masywie. Jest ona przepiękna, ale i wymagająca.

¹ Można się spotkać z informacją, że Tofana di Mezzo to trzeci pod względem wysokości szczyt Dolomitów, ponieważ trzy szczyty wyższe od niej należą do masywu Marmolady: najwyższa w Dolomitach Punta Penia (3343 m), Punta Rocca (3309 m) oraz Punta Ombretta (3247 m). Licząc wszystkie wierzchołki Marmolady jako jeden szczyt, Tofana di Mezzo jest trzecia. Wyższy od niej jest tylko Antelao (3264 m), nazywany królem Dolomitów. Królową jest oczywiście Marmolada. Przynależność Punta Ombretta do masywu Marmolady jest ciągle powodem dyskusji, a dodatkowo na każdej mapie góra ta ma inną wysokość (3247 m podajemy za 3000 delle Dolomiti).

Wyrzewające się w porannym słońcu trzy Tofany widziane z trasy podejścia na Cristallo di Mezzo

Mapka dojazdu

- 1• Grotta di Tofana
- 2• Via ferrata Giovanni Lipella
- 3• Scala del Minighel
- 4• Sentiero attrezzato Astaldi
- 5• Via ferrata Giuseppe Olivieri
- 6• Via ferrata Gianni Aglio
- 7• Via ferrata alla Tofana di Mezzo
- 8• Via ferrata Lamon
- 9• Via ferrata Tofana di Dentro
- 10• Via ferrata Formenton

- 11• Sentiero Giuseppe Olivieri
- 12• Via ferrata Ra Bujela
- 13• Via ferrata Ra Pegna
- 14• Via del Volontari
- ~ Podejście i zejście
- ~ Szlaki i ścieżki
- 🏠 Rifugio Angelo Dibona 2037 m
- 🏠 Rifugio Duca d'Aosta 2098 m
- 🏠 Bar Cima Tofana 3200 m
- 🏠 Rifugio Ra Valles 2470 m

- 🏠 Rifugio Giussani 2580 m
- 🏠 Pié Tofana 1675 m
- 🏠 Camping Olympia 1290 m
- 🏠 Rifugio Pomedes 2303 m
- 🏠 Barraca degli Alpini 2922 m
- 🏠 Tofana di Rozes 3225 m
- 🏠 Punta Anna 2731 m
- 🏠 Tre Dita 2694 m
- 🚡 Kolejki i wyciągi
- 🅑 Parking

Idź do witryny i KUP PRZEWODNIK

Długie podejście wymaga dobrej kondycji, a umiejętności techniczne są potrzebne na trudnych odcinkach. Do tego dochodzi jeszcze oszałamiająca miejscami ekspozycja. Jednak ten, kto się odważy, otrzyma nie tylko na szczycie, lecz także po drodze należną mu za wysiłek nagrodę.

W tym małym rejonie znajdziemy jeszcze kilka innych ciekawych krótkich ferrat. Warto zostać na kilka nocy w jednym z okolicznych schronisk i przejść przez wszystkie trasy. Małym problemem w poruszaniu się w tym rejonie jest niekonsekwentne, a czasami wręcz błędne podawanie nazw ferrat w różnych źródłach. Odcinek powyżej schroniska Pomedes nosi nazwę Via ferrata Giuseppe Olivieri, jednak na większości dostępnych map opisano go jako ferrata Punta Anna (Punta Sant Anna). Dopiero odcinek powyżej Doss de Tofana nazwany jest Giuseppe Olivieri, co jest błędem, bo w tym miejscu znajduje się ferrata Gianni Aglio. Podobne nieścisłości pojawiają się w wielu przewodnikach. Na szczęście idąc z dołu do góry wzdłuż liny, nie można się zgubić, ale podczas planowania trasy dobrze jest zwrócić na to uwagę.

Wejście na szczyt Tofana di Mezzo

Wariant 1. Rifugio Angelo Dibona (2037 m) – Rifugio Pomedes (2303 m) – Via ferrata Giuseppe Olivieri (Via ferrata Punta Sant Anna) – Punta Anna (2731 m) – Doss de Tofana (2840 m) – Torre Gianni Aglio (Via ferrata Gianni Aglio, 2980 m) – Bus de Tofana (2910 m) – Via ferrata alla Tofana di Mezzo – Tofana di Mezzo (3244 m) – stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m)

Dla tego wariantu podajemy informacje w tabeli. Składa się on z trzech opisanych w następnych rozdziałach ferrat: Via ferrata Giuseppe Olivieri (Via ferrata Punta Sant Anna), Via ferrata Gianni Aglio, Via ferrata alla Tofana di Mezzo. Ze względu na ciekawą historię powstania oraz możliwość łączenia ich z innymi ferratami w różnych kombinacjach zdecydowaliśmy się opisać każdą z nich osobno, pozostawiając swobodę komponowania trasy przejścia. Zaproponowana na wstępie wycieczka ze schroniska Angelo Dibona jest najpopularniejszym, ale i najdłuższym wariantem pokonania tej drogi. Wymaga bardzo dobrej kondycji oraz pewnej pogody w ciągu całego dnia. Inne, łatwiejsze warianty dotarcia do schroniska Pomedes, powyżej którego zaczyna się nasza trasa, są opisane w rozdziale *Via ferrata Giuseppe Olivieri*.

Wariant 2. Stacja kolejki Piè Tofana (1675 m) – Rifugio Duca d'Aosta (2098 m) – Sentiero Giuseppe Olivieri – Doss de Tofana (2840 m) – Torre Gianni Aglio (Via ferrata Gianni Aglio, 2980 m) – Bus de Tofana (2910 m) – Via ferrata alla Tofana di Mezzo – Tofana di Mezzo (3244 m) – stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m)

Wariant ten pozwala ominąć trudną i długą ferratę na Punta Anna. Zamiast zaczynać od Via ferraty Giuseppe Olivieri, początkowo ruszamy Sentiero Giuseppe Olivieri. Podobieństwo nazw tych dwóch tras jest czasami powodem nieporozumień przy planowaniu drogi przejścia. Wariant ten jest jednak rzadko wykorzystywany; kto nie chciałby się zmierzyć z legendą Punta Anna? Jednakże gdy pogoda zmusi nas po przejściu Via ferraty Giuseppe Olivieri (Via ferrata Punta Sant Anna) do odwrotu, można następnego dnia dokończyć wejście na Tofanę, korzystając z możliwości, jakie daje wariant 2., zaliczając przy okazji Sentiero Olivieri.

Wariant 3. Parking przy stacji kolejki Piè Tofana (1675 m) – stacja kolejki Col Druscìe (1779 m) – stacja kolejki Ra Valles (2470 m) – Doss de Tofana (2840 m) – Torre Gianni Aglio (Via ferrata Gianni Aglio, 2980 m) – Bus de Tofana (2910 m) – Via ferrata alla Tofana di Mezzo – Tofana di Mezzo (3244 m) – stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m)

Ten również rzadko wykorzystywany wariant pozwala znacznie skrócić czas wejścia na Tofanę. W tym przypadku po podjechaniu kolejką zaczynamy podejście prawie w połowie wariantu 1. lub 2. Przy krótkim oknie pogodowym może to być bardzo sensowna alternatywa.

Powrót ze szczytu Tofany di Mezzo

Wariant 1. Stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m) – zjazd kolejką do stacji Ra Valles (2470 m) – Sentiero Giuseppe Olivieri – Rifugio Pomedes (2303 m) – Rifugio Angelo Dibona (2037 m)

W zależności od wybranego wariantu wejścia na szczyt mamy kilka możliwości zejścia. Najciekawszą kontynuacją wariantu 1. wejścia jest zjazd kolejką do stacji Ra Valles, zejście Sentiero Giuseppe Olivieri do schroniska Pomedes i dalej do schroniska Dibona. Wtedy robimy koło i kończymy dzień w miejscu startu. Jest to jednak bardzo długa trasa – do czasów podanych w tabeli trzeba doliczyć około 3 godzin.

Wariant 2. Stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m) – zjazd kolejką do stacji kolejki Col Druscié (1779 m) Najlepszy sposób szybkiego powrotu. Jeśli chcemy się dostać do miejsca startu dla wariantów wejścia 2. lub 3., ze stacji Col Druscié musimy zejść 15 minut piechotą do stacji kolejki wyciągu krzeselkowego Piè Tofana. Do schroniska Dibona początkowo ruszamy tak jak powyżej, a następnie wyciągiem krzeselkowym podjeżdżamy do schroniska Pomedes i w 30 minut schodzimy do miejsca startu z wariantu 1. wejścia.

Wariant 3. Stacja kolejki przy Bar Cima Tofana (3200 m) – Via ferrata Lamon – Via ferrata Formenton – Tofana di Dentro (3238 m) – stacja kolejki Ra Valles (2470 m) – zjazd kolejką do stacji kolejki Col Druscié (1779 m) To w połączeniu z wejściem na Tofanę di Mezzo jest wariantem tylko dla największych twardzieli. Wariant ten opisano w rozdziale *Via ferrata Formenton*.

Uwaga

Kiedy jest się w tym rejonie, warto rozważyć spędzenie kilku noclegów w pobliskich schroniskach: Pomedes, Dibona czy Duca d'Aosta. Na przejście wszystkich tras wokół Tofany di Mezzo potrzeba 3–4 dni, a przecież tuż obok jest jeszcze trzecia z grupy – Tofana di Rozes ze słynną Ferratą Lipella. Są też krótkie trasy obok schroniska Duca d'Aosta (Ra Bujela i Ra Pegna), można zwiedzić grotę (Grotta di Tofana) w południowej ścianie Tofany di Rozes, do której też prowadzi łatwa ferrata, oraz obejść Tofanę di Rozes, podziwiając dolinę Val Travenanzes i wyjątkową Ferratę Scala del Minighel czy Sentiero attrezzato Astaldi. To bardzo ciekawy rejon, a schroniska oferują przyzwoity poziom.

Funivia Freccia nel cielo (kolej linowa „Strzała ku niebu”)

Otwarta w 1969 roku kolej linowa z Cortiny d'Ampezzo na szczyt Tofana di Mezzo, dumnie nazwana „Strzałą ku niebu”, to jedna z ważnych atrakcji stolicy Dolomitów; pozwala wjechać prawie na szczyt najwyższej z Tofan. Trasa kolejki, o długości 5296 m, została podzielona na trzy odcinki, z których najniższy – z Cortiny do Col Druscié – wyremontowano w latach 2018–2020, a różnica wysokości na trasie wynosi aż 1974 m. W 2020 roku „Starą Damę” (jak nazywano kursujący na pierwszym odcinku wagonik) wystawiono na sprzedaż. Można było też kupić 20-centymetrowe odcinki starej liny nośnej ze specjalną dedykacją, w cenie 95 euro za sztukę (przygotowano 250 takich pamiątek). Niejako przy okazji wyremontowano stację i restaurację Col Druscié, gdzie gościny udziela ceniony producent słynnych win Amarone i Ripasso z regionu Veneto – Masi. Ta znana winiarnia stworzyła przytulne i eleganckie miejsce, które idealnie pasuje do Cortiny d'Ampezzo – wyjątkowego, jedyne w swoim rodzaju kurortu, stolicy narciarstwa w Dolomitach. Niestety, to wyrafinowanie ma swoją cenę.

Z lewej strony: Na trasie Ferraty Gianni Aglio, chwilę po zejściu z głowy czosnku („aglio” po włosku to właśnie „czosnek”)

Na następnej stronie: Tofana di Mezzo i wylaniająca się z chmur Tofana di Rozes widziane ze szczytu ostatniej z nich – Tofany di Dentro

[Idź do witryny i KUP PRZEWODNIK](#)

Autorzy tekstu: Katarzyna i Lech Dutkiewicz

Zdjęcia: Katarzyna i Lech Dutkiewicz

Redakcja i korekta I wydania: Czcionka | Natalia Tarka

Redakcja i korekta II wydania: eKorekta24 | Ewa Dąbrowska

Skład: KON Tekst | Wojciech Marcinek

Projekt okładki, layout, ilustracje: Maja Detlaf, www.konieczkropka.com.pl

Ilustracje do II wydania: Julia Wierciło

Konsultanci rozdziałów:

Wyposażenie na ferraty, Bezpieczeństwo i zagrożenia – Wojciech Święcicki

Technika wspinania na ferratach – Maciej Ciesielski

Copyright © Katarzyna i Lech Dutkiewicz

ISBN 978-83-958726-3-1

Wydanie 2, 2022

Wydawnictwo KLD Sp. z o.o.

Sprzedaż internetowa

www.DolomityNaFerratach-Przewodnik.pl

fb @DolomityNaFerratachPrzewodnik

26 FESTIWAL
GÓRSKI

IM. ANDRZEJA ZAWADY
ŁĄDEK-ZDRÓJ 10-19.09.2021

KSIĄŻKA GÓRSKA ROKU 2021

w kategorii
„Przewodniki i poradniki”
na Festiwalu Górskim
im. Andrzeja Zawady
w Łądku-Zdroju

Y
R
TU
KUL
DOM
GÓRSKI

Najbardziej niezwykła książka roku 2021

Za pasję i rozmach, staranność
i profesjonalizm, szerokie
spojrzenie i doskonałe zdjęcia.
I za winą!
Górski Dom Kultury

Nagrody przyznawane przez ludzi od lat związanych z górami i literaturą górską to dla nas ogromny zaszczyt. Równie ważnym wyróżnieniem jest każda pochwała od Was – osób, które kupiły nasze przewodniki.

Dlatego z wielką przyjemnością oddajemy w Wasze ręce DRUGIE WYDANIE części I naszego przewodnika.

Katarzyna i Lech Dutkiewicz

ISBN 978-83-958726-3-1

9 788395 872631

SPRZEDAŻ INTERNETOWA

DolomityNaFerratach-Przewodnik.pl